

הנחיות לנבחני משנה ואקסטראנימ הנגשים לבחינת הבגרות בהיסטוריה

החלטתם לגשת לבחינת הבגרות בהיסטוריה?

מצוין!

בין אם אתם מעוניינים להשלים בחינות כדי להיות זכאים לתעודת בגרות,
ובין אם אתם מבקשים לשפר את ממוצע הבגרות שלכם ולהתקבל לפקולטה יוקרתית,
הכנו לכם כאן קובץ הסבר להבהרת המושגים המקובלים בשפת צוות מורי ההיסטוריה.
ולפני שנתחיל – כמה עצות טובות (לפעמים יש לנו גם כאלה):

1. חשוב לעבור על בחינות קודמות. ניתן ללמוד מהן על אופן התשאול, רמת הדרישות ומילות המשימה. תוכלו למצוא [כאן](#) את השאלונים הקודמים.

2. "המחווניים" המצורפים לחלק מהשאלונים מציגים ראשי פרקים למבחר תשובות אפשריות. ישנן, כמובן, תמיד אפשרויות נוספות – מחקרים חדשים, פרשנויות מקוריות. **תשובה תחשב כנכונה כאשר היא נכונה היסטורית.** המחווניים נמצאים בקישור המופיע בסעיף 1.

3. בעמוד הראשון של כל מחוון מופיעה רשימת המושגים המבהירים את רמת הדרישה בכל מילת מטלה. חשוב להקפיד ולענות על פי מילות הנחייה אלה. לנוחותכם - הן מובאות גם כאן.

* **הצג/תאר** – הצגה/תיאור של התופעה, הפעולה, האירוע, התהליך הנדרשים בשאלה, בלי להסביר את הסיבות להתהוותם או את התוצאות/השפעות שלהם. זהו מעין "צילום תמונת מצב" (מאפיינים, משתתפים, זמן, מקום).

* **הסבר** – הבהרה, פירוש של העניין המבוקש; סיבות/גורמים שהביאו לתהליך/לפעולה/לאירוע; תוצאות/השפעות של העניין המבוקש.

* **השווה** – יש להשוות בין שני עניינים מבוקשים על פי קריטריונים, ולהבהיר את הדומה ואת השונה בכל אחד מן הקריטריונים שהוצעו.

* **הדגם** – הבאת דוגמה הממחישה ומבהירה את העניין המבוקש (יש לתת דוגמה מפורטת, ואין להסתפק בהכללה).

4. **בחלק מהבחינה ההיבחנות היא עם ספר פתוח. (בתשפ"ד – נושא ארה"ב).** עליכם להצטייד בספר לימוד מאושר בלבד. שימו לב – לא ניתן יהיה להשתמש במיקודיות למיניהן, שאינן עוברות בקרה של המשרד ואין לנו שום אחריות לגבי תוכןן.

בשאלוני הבסיס – רשימת ספרי הלימוד מצויה בעמוד הראשון של המחווניים.

בשאלוני המורחב תוכלו למצוא את הרשימה במסמך פירוט נושאי הלימוד. ראו [כאן](#)

5. בשאלות ספר פתוח אתם עשויים להתבקש לענות על בסיס **קטע מקור**, חזותי או מילולי, להציג אותו, ולהסביר כיצד הוא משרת את המענה. או לחילופין – לבחור קטע מקור מתוך הספר המאושר שברשותכם. קטע מקור הוא חלק מתוך טקסט ראשוני או משני המובא בתוך ספר הלימוד. ראו לדוגמה, מתוך:

ארצות הברית מצטרפת למלחמה

ב־2 באפריל 1917, שבועיים לאחר שצוללות גרמניות הטביעו שלוש ספינות אמריקניות, הופיע וילסון בפני שני בתי הקונגרס וביקש לאשר את הצטרפותה של ארצות הברית למלחמה לצד מדינות ההסכמה. הוא מנה את הסיבות לשינוי המדיניות תוך תיאור השתלשלות האירועים, וסיים את נאומו בדברים הבאים:

הרי זה עניין מחריד להוליך עם גדול ושלו זה למלחמה, לתוך האיומה וההרסנית ביותר שבכל המלחמות. התרבות עצמה נראית כנתונה על כף המאזניים. אולם הצדק יקר מן השלום, ואנו נילחם למען הדברים שהיו מאז ומעולם קרובים ביותר ללבנו - למען הדמוקרטיה, למען זכותם של הנשלטים להביע דעה בענייני הממשל שלהם, למען זכויות וחירויות של אמות קטנות, למען שלטון צדק עולמי אשר יתבסס על שיתוף והסכמה בין עמים חופשיים ויוכל להביא שלום ובטחון לכל האומות, ולהפוך סוף־סוף את העולם עצמו לחופשי.

לייעוד כזה יכולים אנו להקדיש את חיינו וגורלנו, את כל מה שהננו וכל אשר לם - מתוך גאווה והכרה נאמנה שהנה בא היום ואמריקה זכתה לכך שהיא יכולה להקריב את דמה ואת עצמתה למען אותם העקרונות שהביאו אותה לעולם והעניקו לה אושר, ולמען השלום שאותו טיפחה כל כך. יעזור לה האל, אין היא יכולה לנהוג אחרת.

נאום לקונגרס, 2 באפריל 1917.

יונינה פלורסהיים, **תולדות ארצות הברית**, הוצאת מרכז זלמן שזר, עמ' 166.

2 הפסקאות האחרונות הן **קטע מקור** מתוך נאום הנשיא וילסון בפני הקונגרס האמריקני. הפסקה הראשונה היא טקסט רציף, המסביר את נסיבות הנאום, אך אין להתייחס אליה **בקטע מקור**.

קטעי המקור מסומנים בכל ספר בדרך ייחודית. כדי לבחון האם מדובר בקטע מקור חשוב לבדוק האם יש ציון של מקור הקטע.

עליכם מוטלת החובה לציין באופן מדויק את מיקום הקטע שבחרתם – **כולל העמוד כמובן**.

כאשר הדרישה בשאלה היא להיעזר בקטע מקור חזותי ניתן להשתמש בתמונות, קריקטורות, כרזות ומפות המצויות בספר הלימוד. במידה ולא מצוין בשאלה האם נדרש קטע מקור מילולי או חזותי, ונכתב רק – קטע מקור - ניתן להיעזר בכל קטעי מקור – חזותיים או מילוליים.

ולסיכום, ולא פחות חשוב: באתר המפמ"ר יש הנחיות נוספות למועדי תשפ"ד וכן דוגמאות לשאלות עם ספר פתוח בנושא ארה"ב. חשוב לעבור על המסמכים הללו המצויים [כאן](#)

ושיהיה בהצלחה,

חזרה מהירה של חטופינו

ושיבה הביתה בשלום של כל החיילים והחיילות שלנו, והמפונים והמפונות מביתם.

ד"ר אורנה כץ אתר

מפמ"ר היסטוריה

וצוות ההדרכה

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף מורשת, חברה ורוח
הפיקוח על הוראת היסטוריה